

Uppföljning av tidigare genomförd granskning av kommunens pensionshantering

Hallsberg kommun

Revisionsrapport
2019

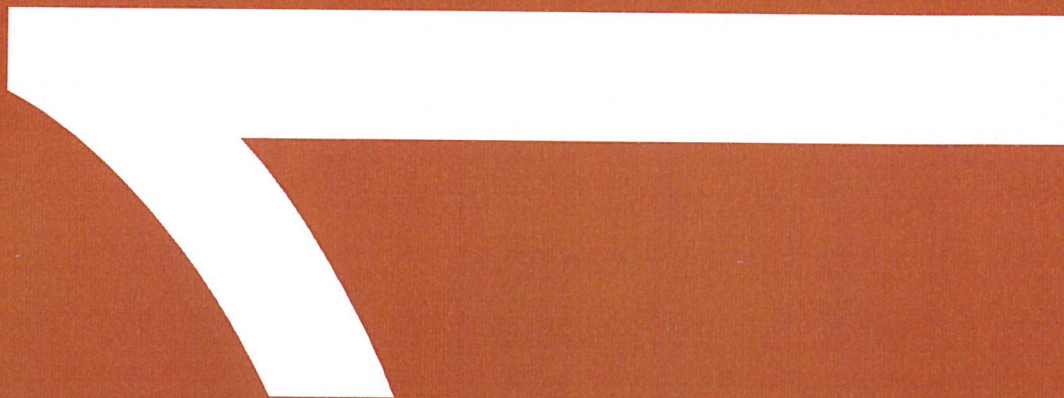
pwc

Annika Hansson
Rebecka Äreman

Innehållsförteckning

1. Inledning
2. Iakttagelser och bedömningar
3. Revisionell bedömning och rekommendationer

Inledning

”

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Vi grundar denna bedömning på att mycket av kontrollerna sker hos nuvarande pensionsadministratör KPA AB, vilken också har en stor del av historiska underlag. Kommunen har ingen egen hantering utan denna sker hos Sydnärkes lönenämnd. Det saknas dokumentation över förhållandet med lönenämnden, rutiner och vilka kontroller som ska ske. Kommunen bör göra vissa kontroller i sin egen organisation samt att uppgifter bör finns arkiverade hos kommunen.

Revisionell bedömning i *Granskning av intern kontroll avseende hantering och redovisning av pensioner (2017)*

PwC

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Hallsbergs kommun har tidigare genomfört en granskning av kommunens pensionshantering. Av granskningen framgick att kommunstyrelsen inte har ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll.

Den tidigare granskningen (2017)

Titel

Granskning av intern kontroll avseende hantering och redovisning av pensioner

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?

Inledning

Rekommendationer från tidigare granskning

1. Att kommunen tar med pensionerna i den interna kontrollen.
2. Att dokumentation tas fram avseende uppdraget till Sydnärkes lönenämnd och vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden.
3. Att rutiner tas fram för att säkerställa att hanteringen sker korrekt för förtroendevalda enligt OPF-KL.
4. Att underlag sparas även hos kommunen, inte bara hos nuvarande pensionsadministratör.
5. Att kompletteringar av redovisningen görs så att kraven i RKR 2.2 och 17.2 uppfylls.
6. Att dokumentation för kommunens samlade pensionshantering utarbetas och särskilt väsentligt är att det tydliggörs vad som görs hos respektive organisation och vilka kontroller som görs.
7. Att en ändamålsenlig pensionshantering säkerställs över tid, särskilt med beaktande av backupfunktioner och succession. Personberoende kan överbryggas med kunskapsöverföring i form av tydligt dokumentation av rutiner.

Inledning

Revisionsfråga

Har Kommunstyrelsen vidtagit relevanta åtgärder till följd av den granskning som tidigare genomförts?

Revisionsmetod

Intervjuer med berörda tjänstemän inom kommunen. Personalchef och ekonom har intervjuats. Dessa har också sakgranskat rapporten.
Granskning av styrdokument.

Kontrollmål för den uppföljande granskningen

1. Har kommunen tagit med pensionerna i den interna kontrollen.
2. Har dokumentation tagits fram avseende uppdraget till Sydnärkes lönenämnd och vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden.
3. Har rutiner tagits fram för att säkerställa att hanteringen sker korrekt för förtroendevalda enligt OPF-KL.
4. Har underlag sparas även hos kommunen, inte bara hos nuvarande pensionsadministratör.
5. Har kompletteringar gjorts av redovisningen så att kraven i RKR 2.2 och 17.2 uppfylls.
6. Har dokumentation för kommunens samlade pensionshantering utarbetas och har det tydliggjorts vad som görs hos respektive organisation och vilka kontroller som ska göras.
7. Har en ändamålsenlig pensionshantering säkerställts över tid, särskilt med beaktande av backupfunktioner och succession.

S

lakttagelser och
bedömningar

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 1

Har kommunen tagit med pensionerna i den interna kontrollen?

Iakttagelser

Det finns tre kontrollmoment i Kommunstyrelsens internkontrollplan för 2019 avseende personal. Kontrollmomenten avser:

- Kontroll av pensionsbrev
- Kontroll av löneunderlag till pensioner, avstämning av fil från Sydnärkes lönenämnd till KPA
- Kontroll av pensionsgrundande inkomster, korrekt löneart.

För det sista kontrollmomentet anges att detta ska ske genom stickprov månadsvis. Det finns ännu ingen beskrivning av hur kontrollmomenten ska genomföras och vid granskningstillfället i november hade det inte genomförts några kontroller.

Det finns ett kontrollmoment avseende ekonomi som avser fakturor från KPA för utbetalningar. Det behövs uppgifter från Sydnärkes lönenämnd med personuppgifter för att denna kontroll ska kunna genomföras fullt ut. Kommunen väntar på avtal med Sydnärkes lönenämnd för att få de uppgifter som behövs för att kunna genomföra kontrollerna fullt ut.

Bedömning

Utifrån ovan bedöms kontrollmålet som **delvis uppfyllt**

Ovanstående bedömning grundas i att kontrollmoment avseende pensioner finns med i Kommunstyrelsens internkontrollplan, men att det ännu inte finns någon beskrivning av hur dessa ska genomföras och några kontroller har därmed ännu inte genomförts avseende personal. Avseende ekonomi behöver kommunen få uppgifter från Sydnärkes lönenämnd för att kunna genomföra full kontroll av fakturor från KPA.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 2

Har dokumentation tagits fram avseende uppdraget till Sydnärkes lönenämnd och vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden?

Iakttagelser

Kommunen uppger att det inte finns någon dokumentation framtagen avseende vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden. Uppfattningen är att det är ett arbete som pågår hos lönenämnden och att Hallsbergs kommun inväntar utfallet. Frågan har varit uppe på ägarmöte med lönenämnden.

Bedömning

Utifrån ovan bedöms kontrollmålet som **ej uppfyllt**.

Ovanstående bedömning grundas i att det inte finns något dokument framtaget över vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 3

Har rutiner tagits fram för att säkerställa att hanteringen sker korrekt för förtroendevalda enligt OPF-KL?

Iakttagelser

Kommunen har tagit fram tillämpningsföreskrifter för OPF-KL. Dessa har antagits av Kommunstyrelsen 2019 § 36 och det framgår vem som är dokumentansvarig. Det framgår att var handläggningen sker (löneförvaltningen där pensionshandläggaren har sin arbetsplats). Kommunfullmäktige har i § 7 2019-03-25 utsett Kommunstyrelsen till pensionsmyndighet vars uppgift är att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KL 18.

Bedömning

Utifrån ovanstående bedöms kontrollmålet som **uppfyllt**.

Tillämpningsföreskrifter har tagits fram.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 4

Har underlag sparats även hos kommunen, inte bara hos nuvarande pensionsadministratör?

Iakttagelser

Kommunen uppger att underlag, i form av pensionsbrev och annat material, sparas hos kommunen. Underlaget sparas elektroniskt och i vissa fall även fysisk i pappersform, i akt.

Bedömning

Utifrån ovan bedöms kontrollmålet som **uppfyllt**.

Ovanstående bedömning grundas i att underlag avseende pensioner sparas hos kommunen elektroniskt och i vissa fall även fysisk i akt. Kommunen bör säkerställa att arkivering och framtida tillgänglighet av löneunderlag och andra uppgifter som också har betydelse bör säkerställas i tillämpningsföreskrifter till avtalet med Lönenämnden.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 5

Har kompletteringar gjorts av redovisningen så att kraven i RKR 2.2 och 17.2 uppfylls?

Iakttagelser

Fr.o.m. 2019 gäller lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendation RKR R10. Vi har stämt av årsredovisningen utifrån kraven i RKR 2.2 och 17.2 samt delårsrapporten utifrån RKR R10. Årsredovisningen uppfyller de krav som gällde då. Kraven är lägre ställda på upplysningar som ska finnas i delårsrapporten i LKBR. Bl.a. behövs det inte finnas några noter. Detta saknas också avseende pensioner, varför vi inte kan stämma av detta. Det finns en kort beskrivning av förhållandena i förvaltningsberättelsen. Där beskrivs även förhållanden avseende aktualiseringsgrad och särskilda pensioner inklusive åtagande enligt OPF-KL. Enligt uppgift är beloppen än så länge låga avseende rättigheterna enligt OPF-KL varför kommunen inte har beställt någon särskild beräkning för detta. Det är otydligt i förvaltningsberättelsen att det ingår korta skulder avseende pensioner (avgiftsbestämd del, löneskatt för denna och utbetalda pensioner) i beloppet avseende kommunens samlade pensionsåtagande. Åtagande avseende tidigare avtal för förtroendevalda ingår, inget nyintjänande sker i detta.

Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som **uppfyllt**.

Vi grundar vår bedömning på att kommunen har med de uppgifter som ska finnas i not i årsredovisningen. Delårsrapporten uppfyller kraven som ställs på uppgifter i delårsrapport, men att kraven är större i årsredovisningen även i RKR R10. Kommunen bör säkerställa så att avstämning görs av OPF-KL avseende åtagandets storlek och att det kommer med i redovisningen när det blir aktuellt.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 6

Har dokumentation för kommunens samlade pensionshantering utarbetas och har det tydliggjorts vad som görs hos respektive organisation och vilka kontroller som ska göras

Iakttagelser

Kommunen uppger att det inte finns någon samlad dokumentation avseende kommunens pensionshantering. Det finns heller ingen dokumentation över vilket material som ska gå till och från lönenämnden samt vilka kontroller som ska genomföras.

Utifrån intervjuuppgifter framgår det att det finns systemstöd i kommunens lönesystem avseende hantering av pensionsgrundande uppgifter. Hur kontrollen fungerar finns skrivet i systemet. Chefer får information på olika sätt vilka kontroller de ska göra för att underlagen ska vara korrekta. Det finns emellertid ingen samlad dokumentation som är övergripande över vilka rutiner och kontroller som ska genomföras avseende pensionshanteringen. Kostnadskontroll för utbetalningar görs nu månatligen. Kommunen har inte alltid uppgifter om personer som framgår av fakturor då dessa uppgifter finns hos lönenämnden. Det bör säkerställas att kommunen på lämpligt sätt kan genomföra fullständig kontroll.

Bedömning

Utifrån ovan bedöms kontrollmålet som **delvis uppfyllt**.

Ovanstående bedömning grundas i att det finns systemstöd i kommunens lönesystem över hur kontrollerna fungerar. Det finns emellertid ingen övergripande dokumentation över kommunens pensionshantering och vilka kontroller som ska genomföras. Det bör säkerställas hur kommunen kan göra fullständig kontroll av fakturaunderlag där personuppgifterna finns hos lönenämnden.

Iakttagelser och bedömningar

Kontrollmål 7

Har en ändamålsenlig pensionshantering säkerställts över tid, särskilt med beaktande av backupfunktioner och succession.

Iakttagelser

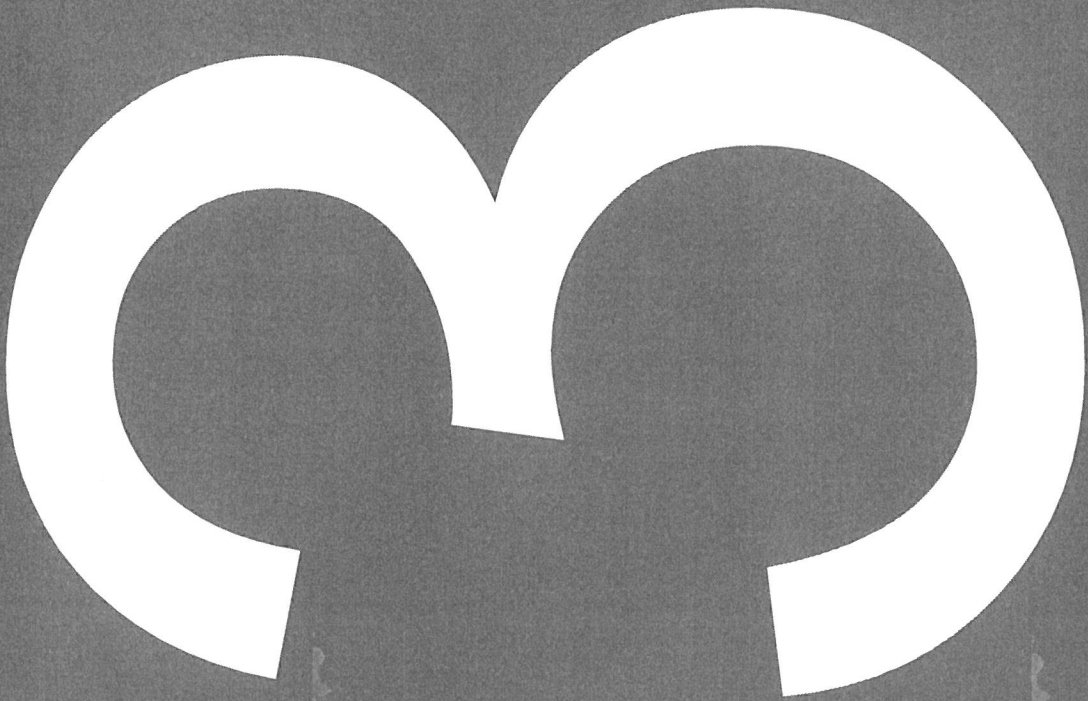
Det finns ingen samlad dokumentation över pensionshantering och vad som ska säkerställas på olika sätt. Löpande inlämning av uppgifter säkerställs genom anvisningar digitalt i lönesystemet Personec samt genom KPA:s system. Detta bör kompletteras med en övergripande beskrivning av de olika rutinerna och vilka uppgifter som kontrolleras i olika system. Exakt hur detta ska ske kan beskrivas genom den dokumentation som finns i systemen och detta kan variera över tid. I vissa fall behövs separat kontroll och detta bör då beskrivas.

Bedömning

Kontrollmålet bedöms som **ej uppfyllt**.

Vi grundar bedömningen på att det inte finns någon övergripande beskrivning som ger en helhetsbild, även om enskilda delar är tydliga genom digitala uppgifter i berörda system.

Revisionell
bedömning

Revisionell bedömning

Bakgrund

Revisorerna i Hallsbergs kommun har tidigare genomfört en granskning av kommunens pensionshantering. Av granskningen framgick att kommunstyrelsen inte har ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll.

Revisionell bedömning

Vi bedömer att Kommunstyrelsen delvis har vidtagit relevanta åtgärder till följd av den granskning som tidigare genomförts. Två kontrollmål bedöms som ej uppfyllda, två som delvis uppfyllda och tre som helt uppfyllda. De kontrollmål som bedöms som uppfyllda avser redovisning samt arkivering av pensionsmaterial hos kommunen. Flera väsentliga rekommendationer är ännu inte åtgärdade.

Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål 1

Har kommunen tagit med pensionerna i den interna kontrollen.

Delvis uppfyllt.

Kontrollmoment avseende pensioner finns med i Kommunstyrelsens internkontrollplan, men att det ännu inte finns någon beskrivning av hur dessa ska genomföras och några kontroller har därmed ännu inte genomförts. Kommunen behöver också ytterligare uppgifter från Sydnärkes lönenämnde för att kunna genomföra kontrollen avseende fakturor från KPA enligt intern kontrollplan.

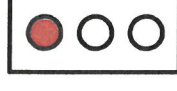

Kontrollmål 2

Har dokumentation tagits fram avseende uppdraget till Sydnärkes lönenämnd och vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden.

Ej uppfyllt.

Det inte finns något dokument framtaget över vilka uppgifter som ska lämnas till och erhållas från lönenämnden. Arbete uppges pågå och frågan har varit upp på ägarmöte.

Kontrollmål 3

Har rutiner tagits fram för att säkerställa att hanteringen sker korrekt för förtroendevalda enligt OPF-KL.

Uppfyllt.

Tiillämpningsföreskrifter har tagits fram.

Kontrollmål 4

Har underlag sparats även hos kommunen, inte bara hos nuvarande pensionsadministratör.

Uppfyllt.

Underlag avseende pensioner som pensionsbrev sparas hos kommunen elektroniskt och i vissa fall även i fysisk akt.

Revisionell bedömning

Kontrollmål 5

Har kompletteringar gjorts av redovisningen så att kraven i RKR 2.2 och 17.2 uppfylls.

Uppfyllt

Kommunen har med de uppgifter som ska finnas i not i årsredovisningen. Delårsrapporten uppfyller kraven som ställs på uppgifter i delårsrapport, men att kraven är större i årsredovisningen även i RKR R10.

Kontrollmål 6

Har dokumentation för kommunens samialade pensionshantering utarbetas och har det tydliggjorts vad som görs hos respektive organisation och vilka kontroller som ska göras.

Delvis uppfyllt.

Det finns systemstöd i kommunens lönesystem över hur kontrollerna fungerar. Det finns emellertid ingen övergripande dokumentation över kommunens pensionshantering och vilka kontroller som ska genomföras.

Kontrollmål 7

Har en ändamålsenlig pensionshantering säkerställts över tid, särskilt med beaktande av backupfunktioner och succession

Ej uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att det inte finns någon övergripande beskrivning som ger en helhetsbild, även om enskilda delar är tydliga genom digitala uppgifter i berörda system.

Rekommendationer

- Avtalet med Lönenämnden bör kompletteras med en beskrivning av vilka uppgifter som ska lämnas till och från Sydnärkes lönenämnd.
- Arkivering och tillgänglighet av löneunderlag och andra uppgifter som också har betydelse bör säkerställas i tillämpningsföreskrifter till avtalet med Sydnärkes lönenämnd.
- En övergripande beskrivning av de olika rutinerna som berör pensionshanteringen bör tas fram. Av detta bör även framgå vilka uppgifter som kontrolleras i olika system. Detaljer av hur detta ska ske kan finnas digitalt i respektive system.
- Internkontrollplanen kompletteras med uppgifter om hur kontrollerna ska göras och att dessa även genomförs.
- Kommunen bör säkerställa så att avstämning görs av OPF-KL avseende åtagandets storlek och att det kommer med i redovisningen när detta blir aktuellt.
- Det bör säkerställas att kommunen kan göra fullständig kontroll av fakturaunderlag där personuppgifterna finns hos lönenämnden.

2019-11-08

Lars Dahlin/Uppdragsledare

Annika Hansson/Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Hallsbergs kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2019-05-08. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.